

VZPOMÍNÁME: CO SE NOSILO

MODEL Z DOBY MLÁDÍ TVÉ BABIČKY

Anotace:	Žáci se seznamují s běžným životem mladých lidí v době normalizace – konkrétně s fádností doby, kterou charakterizovala i oficiální móda. Naproti tomu vidí snahu být kreativní a odlišit se. Na základě získaných informací z dokumentu pak žáci tvoří své vlastní návrhy oděvů, které následně prezentují svým spolužákům.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: Člověk a společnost, člověk a jeho svět
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské
Doporučený věk:	10–14
Cíle:	Žáci: ▪ znají dobu normalizace – běžný život mladých lidí, fádnost tehdejší doby, kterou charakterizovala i oficiální móda ▪ uvědomují si uniformitu tehdejší doby a snahu mladých se odlišit ▪ se učí diskutovat, prezentovat a obhájit svůj názor
Délka:	45 min.
Pomůcky:	▪ výkres A3 ▪ kreslicí potřeby ▪ PRACOVNÍ LIST ▪ případně rodinné dobové fotografie od žáků
Postup:	1. Aktivitu uvedeme dotazem: <i>Víte, co nosili vaši dědové a babičky v 70. a 80. letech minulého století? Vyprávěli si o tom s vámi?</i> Můžeme žáky připravit na hodinu již zadáním úkolu, aby si přinesli do školy rodinnou fotografii z doby, kdy byli jejich dědové a babičky mladí. Fotografie si mohou vystavit na tabuli a krátce pohovořit o tom, jak na ně fotografie a doba působí. 2. Následuje projekce filmu. 3. Po zhlédnutí filmu žáky vyzveme ke krátké reflexi – metoda jednoho slova. Poté žáci mohou stručně vyjádřit, co je ve filmu zaujalo a překvapilo.

	4. Následně rozdělíme žáky do skupin a rozdáme PRACOVNÍ LIST, kde jsou příklady alternativního oblečení mladých, které se v dokumentu vyskytují. Tyto oděvy charakterizují tehdejší dobu, kdy se mladí odlišovali způsobem oblékání a vizáží (snaha být jiný, kdo je mánička, pankáč, vekslák, somrák, kdo nosil zvonáče a kdo hadovku). 5. Vyzveme žáky, aby ve skupinách vedli diskusi, v čem se tyto jednotlivé skupiny mladých odlišovaly od oficiálního trendu v oblékání a proč se mladí toužili odlišit. 6. Každá ze skupin nakreslí vlastní model ze 70. či 80. let podle vlastních představ tak, aby odpovídal tehdejším trendům. Mohou volit jak oficiální trendy módy pro mladé, tak alternativní modely. 7. Žáci prezentují svou práci ostatním.
Reflexe:	Jako zpětnou vazbu vyzveme žáky k vlastní úvaze o tom, proč mladým lidem nevyhovovala tehdejší oficiální móda, jak řešili nedostatek vhodného oblečení v obchodech, proč naopak tehdejšímu režimu vadila jakákoliv odlišnost i v oblékání a prosazoval uniformitu.
Doporučení:	Aktivita může být rozšířena o módní přehlídku modelů v následující hodině na téma: CO SKRÝVALA BABIČČINA SKŘÍŇ, kterou si žáci ve skupinkách připraví pro své spolužáky a sami okomentují. Nakreslené modely si vystaví na třídní nástěnku spolu s fotografiemi z rodinného alba. Žáci se tak učí prezentovat své nápady a rozvíjet vlastní tvořivost a kreativitu.
Zkušenosti z praxe:	Aktivita více zaujala děvčata, ale nakonec i chlapci statečně malovali módní návrhy. Jelikož jsme využili nápadu pracovat také s rodinnými fotografiemi, protáhl se nám úvod a celková práce nám zabrala více času, cca 60 minut (přičemž žáci by rádi pracovali déle i v závěrečné kresbě modelu). Žáci k fotografiím, které ilustrovaly 70. a 80. léta minulého století, vyprávěli, co jim k nim řekli jejich rodiče a prarodiče. Diskuze se zúčastnila celá třída a všechny velmi bavila. Po zhlédnutí filmu jsme pokračovali s metodou jednoho slova (lepili jsme papírky na tabuli a děti samy chtěly shrnutí řečených pojmů). Dalším krokem bylo rozdělení do skupin a diskuze nad pracovním listem. Poté následovala společná kresba vlastního modelu, kde se ukázalo, že všechny zaujala ve filmu informace o tom, že nohavice měla dole až 40 cm. Vzhledem k tomu, že já sama jsem se narodila v roce 1969, mohla jsem dětem vyprávět i vlastní zkušenosti a odpovídat na řadu zvědavých otázek. Nakonec jsme si ukázali všechny výtvary a znovu vše shrnuli – <i>Proč se mladí chtěli odlišovat, a to i v oblékání?</i> Jedna z dívek následně předvedla doma šitou sukni z tehdejší doby a korále. Alena Klečková, ZŠ Kladská, Praha

VZPOMÍNÁME: CO SE NOSILO

PRACOVNÍ LIST

Diskutujte, v čem se tyto jednotlivé skupiny odlišovaly od oficiálního trendu v oblékání a proč se mladí lidé toužili odlišit.

PANKÁČI

Hlavním cílem punkerů bylo od počátku především šokovat ostatní. Častými prvky oblečení jsou roztrhané jeansy, roztrhané silonky, nášivky, piercing, placky, spínací špendlíky, stahováky, těžké boty, bunda křivák nebo účes číro.

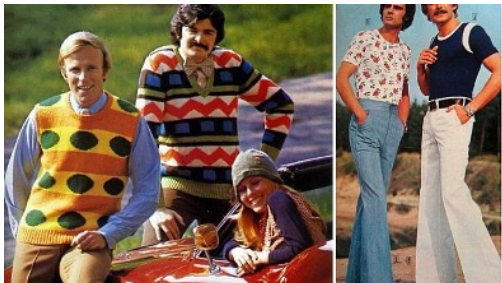
VEKSLÁCI A BONY

Vekslák je slangové označení člověka, který se v socialistickém Československu věnoval nelegálnímu nákupu a prodeji cizích měn (valut) nebo bonů, za něž bylo možné nakupovat zahraniční zboží v prodejnách Tuzex. Veksláci si dokázali běžně vydělat i mnohem více než desetinásobek průměrné měsíční mzdy. Vekslák prodával bon na černém trhu, nejčastěji před prodejnou Tuzex, za cenu kolem pěti korun.

MÁNIČKY A SOMRÁCI

Mánička je v Česku označení pro mladého muže s dlouhými vlasy, jenž obvykle vyznává rockové hodnoty nebo hodnoty undergroundu. Mezi ně patří potřeba svobody a z ní plynoucí odmítavý postoj těchto skupin k totalitě. Kvůli těmto postojům a svému neupravenému vzhledu byli v době minulého režimu oficiálními úřady řazeni na úroveň výtržníků a příživníků

DISCO – ZVONÁČE

S příchodem disco hudby se každý chtěl lesknout a bylo jedno, jestli jste holka nebo kluk. Hlavní byly barvy, kalhoty do zvonu a pro ty největší tanečnický co nejvíc flitrů, aby mohly odrazit všechna světla disko koulí. Trpytky se zašívaly do košil i kalhot a stylem se nadšenci módy chtěli alespoň trochu přiblížit ikonickým skupinám té doby, ABBA a Bee Gees, které udávaly směr.

HADOVKA (ZMIJOVKA)

Zmijovka (také zvaná hadovka nebo pepíkovka) je tradiční pletená česká čepice s až 93% podílem vlny se specifickým klikatým vzorem připomínajícím zmijs (obvykle v černobílém provedení, existují ale i četné barevné varianty). Typicky ji nosili řezníci, aby se chránili před chladem na zabijačkách, ale populární byla obecně na českém venkově. V 80. letech se stala populární i mezi mladými lidmi.

HLAVNĚ JINAK

Cílem se stala snaha odlišit se za každou cenu. Proto si každý z módy vzal to, co se mu zrovna líbilo a co potřeboval k tomu, aby rozhodně nezapadl v davu.

Bylo třeba být svůj, jiný, jedinečný, proto se hojně přešívalo.

Módní kritici někdy sedmdesátkám přezdívali „období bez vkusu“, a to především proto, že nosit se smělo všechno a při vzpomínce na tuto éru se vám může vybavovat vlastně cokoli.